

*Blzno resno o
intelektualni lastnini*

POSLOVNA SKRIVNOST

@innolegal
www.innolegal.si

INNO LEGAL

Vsebina

Kaj sploh je poslovna skrivnost?

Kdo je imetnik poslovne skrivnosti?

Ali ima poslovna skrivnost kakšno vrednost?

Kdaj je potrebno vložiti patent in kdaj ohraniti poslovno skrivnost?

Kaj je "reverse engineering"?

Ali mora vsak zaposleni vedeti kaj je poslovna skrivnost?

Kako dolgo traja poslovna skrivnost?

Podpisan dogovor o nerazkrivanju informacij (NDA) še ne ščiti pred kršitvami, kako naj vem, da ne bodo zlorabili informacij?

Razlika med poslovno skrivnostjo in know-how-om?

Razlika med konkurenčno klavzulo in klavzulo o poslovni skrivnosti ob odhodu zaposlenega

Prihod novega zaposlenega iz konkurenčnega podjetja - na kaj moramo biti pozorni?

Dragi bralec,

Pozdravljen, dragi bralec, in dobrodošel v svet poslovnih skrivnosti! Zate se pripravila e-knjigico, ki te bo popeljala skozi osnovne pojme in pomen poslovne skrivnosti. Pripravi se na zanimivo popotovanje, ki bo razkrilo, kako se podjetja borijo za ohranjanje svoje konkurenčne prednosti na trgu.

Poslovna skrivnost, je nekaj, kar ni na očeh javnosti. Ta posebna skrivnost je pravzaprav edinstveno znanje, ki podjetju omogoča, da se uveljavi in ohrani prednost v hitro spreminjajočem se poslovnem okolju. Lahko gre za nekaj tako kompleksnega kot formula za nov izum ali pa nekaj tako preprostega kot seznam vaših najbolj zvestih strank. Da, res je. Tudi seznam strank je lahko poslovna skrivnost. Pravzaprav so poslovne skrivnosti lahko tehnične ali komercialne informacije, strategije, postopki, metode, formule in celo informacije o poslovnih procesih ali finančnih podatkih.

In zakaj so te poslovne skrivnosti tako pomembne? Brez zaščite poslovnih skrivnosti podjetja ne bi imela spodbude za razvoj inovativnih idej ali izdelkov, saj bi se ta znanja lahko zlahka razkrila konkurenci. Z drugimi besedami, poslovne skrivnosti igrajo ključno vlogo pri ohranjanju konkurenčnosti podjetja. Vendar pa je pomembno razumeti, da ohranjanje poslovne skrivnosti ni vedno preprosto. Zahteva stalna prizadevanja, dobre prakse upravljanja in zavezanost varovanju informacij. Na tem področju se srečamo s številnimi izzivi, med katerimi so kraja, izdaja in celo industrijska vohunjenja.

Ne glede na to, ali si direktor podjetja, vodja oddelka, inovator, raziskovalec ali pa morda samo radoveden bralec, ki želi bolje razumeti svet poslovnega, bo to branje osvetlilo ključna vprašanja, ki se nanašajo na poslovne skrivnosti. Ne le to, tukaj boš našli tudi praktične nasvete in smernice, kako ohraniti svoje poslovne skrivnosti varne in kako jih najbolje uporabiti. Razpravljali bomo o tem, kaj poslovna skrivnost resnično je, kako jo prepoznati in kako jo najbolje zaščititi. Osredotočili se bomo tudi na to, kako se spopasti s tveganji in izzivi, ki jih prinašajo novi tehnološki napredki in digitalna transformacija.

Zavijajmo rokave in se potopimo v svet poslovnih skrivnosti.
Hvala, da si z nami in veselo branje!

Tina Baznik

Kaj sploh je poslovna skrivnost?

Poslovna skrivnost je vsaka informacija, ki v primeru, da je razkrita na trgu, lahko povzroči škodo podjetju. Za to, da je neka informacija obravnavana kot zaupna, je treba izpolniti tri, kumulativne kriterije:

- ni splošno znana ali lahko dosegljiva osebam v krogih, ki se običajno ukvarjajo s to vrsto informacij,
- da ima tržno vrednost in
- da je bila ustrezno varovana in kontrolirana

Vse informacije, ideje, procesi, ki jih ni moč varovati ali pa jih ni smiselno varovati s patentom ali avtorsko pravico in predstavljajo konkurenčno prednost za podjetje, so lahko poslovna skrivnost in zato morajo biti zaupne. Gre za finančne plane, strategije, cenike, baze partnerjev, proizvodne procese, recepte.

Tipični primeri:

- Recept od COCA COLA podjetja
- Formula za WD 40
- Algoritem za iskanje od podjetja GOOGLE

Kdo je imetnik poslovne skrivnosti?

Imetnik je tisti, ki tako informacijo ima, ponavadi je to podjetje, lahko pa je seveda tudi inovator sam. Zaposleni seveda ustvarjajo poslovne skrivnosti v podjetju, saj je to neopredmetena vrednost in so zavezani k molčečnosti- to mora biti jasno v pogodbah, aktih in seveda tudi po odhodu iz podjetja. Malo nerodno bi bilo, če bi recept od Coca Cole prišel ven, ko je zaposleni pač zapustil podjetje, kajne? Zato mora zaveza k varovnju poslovne skrivnosti trajati vse dokler taka informacija ustvarja konkurenčno prednost na trgu.

Ali ima poslovna skrivnost kakšno vrednost?

Seveda ima, to je del pravic intelektualne lastnine, s svojimi zakonitostmi in pravili za ohranjanje vrednosti in zaupnosti in je včasih edina pravica, ki podjetju prinaša močno pozicijo na trgu- če bi bila formula za WD40 javna, bi podjetje verjetno kmalu propadlo, kajne? Tako pa jo lahko licencirajo, prodajajo, torej komercializirajo tako kot npr. patent, znamko, model, avtorsko pravico.

Kdaj je potrebno vložiti patent in kdaj ohraniti poslovno skrivnost

Kadar vložite patent, morate vedeti, da bo vaša inovacija v celoti razkrita po 18 mesecih– ali res želite, da vašo inovacijo vidijo vsi in imajo s tem možnost, da jo malo preoblikujejo in naredijo po svoje? Včasih je bolje inovacijo ohraniti zaupno, kot poslovno skrivnost, jo razkriti le pod določenimi pogoji (Dogovori o nerazkrivanju informacij, pogodbe..) in s tem otežiti delo konkurenci. Baze patentov (tudi znamk in modelov) so namreč javne in brezplačen in vsakdo lahko vidi projave in statusse patanetov ter vse inovacije, vsebovane v njih.

Patent je vsekakor odlična pravica, a ni vedno primerna, še posebej to velja za računalniško industrijo.

Kaj je "reverse engineering"?

Reverse engineering je obratni razvoj, kar pomeni, da posnemovalec razstavi vaš izdelek ter poskuša z obratnim razvojem ugotoviti kaj ste razvili vi in potem naredi enako/podobno tehnologijo–ali še boljšo. Zato so registracije pravic pomembne, saj vas ščitijo ne samo pred direktnimi kopijami, ampak tudi pred podobnimi.

Ali mora vsak zaposleni vedeti kaj je poslovna skrivnost?

Tako je, zakon že piše, celo več zakonov (Zakon o gospodarskih družbah, Zakon o poslovni skrivnosti, Zakon o delovnih razmerjih..), a zakon ne ve katera informacija, kateri proces, katero znanje predstavlja za konkretno podjetje konkurenčno prednost, ki bi bila z razkritjem, uničena. Za eno podjetje je nek process lahko popolnoma irelevanten, za drugo pa ključen. In zato mora vsako podjetje poskrbeti, da so njegove zaupne informacije pravilno varovane kot poslovna skrivnost, s pravilniki, pogodbami, oznakami.

Kako dolgo traja poslovna skrivnost?

Dokler to želi in zahteva stranka, ki informacijo razkrije. Da pa je to dejansko možno, mora stranka pojem poslovne skrivnosti opredeliti v svojih pravilnikih, v svojih pogodbah ter vse dokumente/informacije, za katere želijo, da so zaupni, tako tudi označiti

Podpisan dogovor o nerzkrivanju informacij (NDA) še ne ščiti pred kršitvami, kako naj vem, da ne bodo zlorabili informacij?

Tegane vemo, ker nikoli ne moremo vedet kaj se s ljudmi zgodi, kaj se s podjetjem zgodi itd. AMPAK, NDA je zelo dober instrument, kjer vidimo namene partnerja, kjer jasno opredelimo svoje poslovne skrivnosti in infrmacije ki jih ne želimo razkrit in kjer vseeno imamo vzvod, da lahko svoje pravice uveljavljamo, če pride do kršitve. Tako je z vsemi pogodbami-ne morejo prisiti človeka, da se jih drži, so pa odličen element uveljvljanja svojih pravic, če gre kaj narobe. Zavarovanje, praktično, to pa razumemo in tudi vedno potrebujemo.

Razlika med poslovno skrivnostjo in know-how-om?

Know how oz. znanje in izkušnje je "podvrsta" poslovne skrivnosti, kjer gre za znanje, ki ga je težko kopirati, a ni nujno, da ni splošno znano, le v konkretnem podjetju je tako pomembno da če je razkrito, podjetje izgubi konkurenčno prednost na trgu. Know how je lahko stil vodenja, procesi odločanja, procesi razvoja In potuje z zaposlenimi. Znanja torej človeku ne moremo vzeti, pomembno pa je, da skupaj z znanjem ne uporabi tudi kakšne poslovne skrivnosti npr. Analiz, števil, podatkov o cenah itd...

Tipični primeri know how:

- Sposobnost Sprejemanja pravih poslovnih odločitev
- Upravljanjeljudi
- Vodenje in motiviranje
- Raziskovanje
- Oblikovanje
- Uporaba in vzdrževanje strojev, tehnologije in podatkov

Razlika med konkurenčno klavzulo in klavzulo o poslovni skrivnosti ob odhodu zaposlenega

Konkurenčna klavzula mora biti zapisana v pogodbi o zaposlitvi, če jo želimo sploh uveljavljati. Pomeni prepoved opravljanja konkurenčne dejavnosti po prenehanju pogodbe o zaposlitvi in se lahko dogovori samo v tistih primerih, ko delavec pri svojem delu ali v zvezi z njim pridobiva tehnična, proizvodna ali poslovna znanja ter zveze, ki so značilna za tega delodajalca in ki jih drugje delavec ne bi mogel pridobiti. Vendar pa ne smemo misliti, da človeka lahko omejimo pri delu, ki ga zna. Torej, pravnik ne more opravljati drugega dela kot biti pravnik. Težava je torej kdaj uveljavljati konkurenčno klavzulo in kdaj bivšega zaposlenega še posebej, morda ekstra, zavezati k spoštovanju poslovne skrivnosti. Če se vrnem k pravniku- pravnik lahko gre h konkurenci, na delovno mesto pravnika, a tam ne sme nikakor razkrivati poslovnih skrivnosti bivšega delodajalca. Torej, konkurenčna klavzula za vsa delovna mesta enostavno ni primerna, varovanje poslovne skrivnosti pa pride vedno v poštev.

Prihod novega zaposlenega iz konkurenčnega podjetja - na kaj moramo biti pozorni?

Kadar pride nov zaposlen v vase podjetje, je koristno vedno preveriti ali obstaja kak dogovor z bivšim delodajalcem, morda kakšna zaveza k spoštovanju poslovnih skrivnosti, morda kakšne druge omejitve. Namreč, če pride do razkritja take informacije, odgovarjate vi in seveda tudi vaš zaposleni, ki krši svoje obveznosti.

